

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.8.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πρακτική Άσκηση- Εποπτεία III		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
(Προϋπόθεση για την υλοποίηση της ομαδικής εποπτείας 32 ώρες ενασχόλησης με δραστηριότητες της Οργάνωσης)	3 ώρες ομαδική εποπτεία	14	
ΣΥΝΟΛΟ	3	14	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	1. Πρακτική Άσκηση –Εποπτεία II 2. Κοινωνική Ανάπτυξη & Κοινωνική Εργασία 3. Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/auth/courses.php?fc=271		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία III έχει ως σκοπό να υποστηρίξει τους φοιτητές/τριες να εδραιώσουν και να διευρύνουν γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση II, ώστε να μπορούν να υλοποιήσουν τον επαγγελματικό ρόλο του κοινωνικού λειτουργού, χωρίς ιδιαίτερη καθοδήγηση από τον επόπτη/επόπτρια. Αναλυτικότερα οι φοιτητές /φοιτήτριες με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω γνώσεις:

Γνώσεις από την υλοποίηση της πρακτικής Άσκησης III (Ένταξη στην Οργάνωση)

- Συνδέουν συνειδητά την πρακτική με τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνικής εργασίας. Εάν η παρέμβαση αφορά το άτομο-οικογένεια να εμβαθύνουν σε θέματα συμβουλευτικής με στόχο την αποκατάσταση της κοινωνικής λειτουργικότητας, την ενδυνάμωση ατόμου - οικογένειας. Εάν η παρέμβαση αφορά κοινότητα να εμβαθύνουν σε στρατηγικές κοινοτικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ζωής.
- Αναπτύσσουν συνείδηση επαγγελματικού ρόλου μέσα από την ανάληψη ευθυνών, την ανάπτυξη πρωτοβουλίας, την ανάπτυξη διεπιστημονικής συνεργασίας, την τήρηση των αρχών και των αξιών της Κοινωνικής Εργασίας.
- Αξιοποιούν τις γνώσεις και τις ικανότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης καθώς και τις δυνατότητες που παρέχει η Οργάνωση για να συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων ατόμων, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων
- Κατανοούν τον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην διερεύνηση - διαπίστωση κοινωνικών αναγκών, σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων για υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο.
- Αξιοποιούν πηγές - προγράμματα (Εθνικά, προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης) για κάλυψη των κοινωνικών αναγκών.

- Αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και προωθούν την καινοτομία στην ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων
- Προωθούν δυναμικές αυτοβοήθειας και ενεργοποίησης του πληθυσμού με σκοπό την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών.
- Συμβάλλουν στην διασύνδεση των Κοινωνικών Υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των εξυπηρετούμενων και της κοινότητας.

Γνώσεις από την υλοποίηση της Εποπτείας III (ομαδική εποπτεία):

- Συνδέουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας
- Προωθούν την ομαδική συνεργασία στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής εποπτείας
- Παρουσιάζουν με σαφή και ολοκληρωμένο τρόπο την εργασία τους στην εποπτική ομάδα
- Αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τη δική τους συναισθηματική εμπλοκή, τις στάσεις και προκαταλήψεις τους που επηρεάζουν τη σχέση τους με τους εξυπηρετούμενους και το προσωπικό της Υπηρεσίας
- Αναπτύσσουν ταυτότητα κοινωνικού λειτουργού
- Κατανοούν τη σημασία της εποπτείας στη διαδικασία της εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία.
- Εισηγούνται θέματα συζήτησης για κάλυψη των αναγκών τους και να προγραμματίζουν την δουλειά τους.
- Δέχονται καθοδήγηση και εποικοδομητική κριτική.
- Αναπτύσσουν πρωτοβουλία, αξιοποιώντας την καθοδήγηση που παρέχεται μέσω της εποπτείας.
- Αξιοποιούν την δυναμική της ομάδας και συμβάλλουν στη δημιουργία κλίματος συνεργασίας.
- Ανταποκρίνονται στην ενθάρρυνση του επόπτη/ επόπτριας για απόκτηση αυτογνωσίας.
- Αποκτούν σταδιακή επίγνωση των προσωπικών τους στάσεων και προκαταλήψεων και του τρόπου που επηρεάζουν την επικοινωνία τους με τους άλλους.

Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω δεξιότητες:

- Δεξιότητες παρατήρησης, συλλογής πληροφοριών και αξιολόγησης στοιχείων
- Δεξιότητες συντονισμού σε επίπεδο διεπιστημονικής ομάδας, φορέων και κοινότητας.
- Δεξιότητες επιλογής μεθόδων, τεχνικών και δεξιοτήτων σε επίπεδο ατόμου, ομάδας και κοινότητας.
- Δεξιότητες υλοποίησης και αξιολόγησης ολοκληρωμένης διαμεθοδικής παρέμβασης.
- Δεξιότητες εφαρμογής της κοινωνικής εργασίας στα πλαίσια της οργάνωσης.
- Δεξιότητες εφαρμογής αρχών –δεοντολογίας στην άσκηση του ρόλου τους.
- Δεξιότητες γραπτής τεκμηρίωσης και συγγραφής εκθέσεων.

Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω ικανότητες:

- Ικανότητα τεκμηριωμένης διαγνωστικής εκτίμησης.
- Ικανότητα αξιολόγησης της παρέμβασης.
- Ικανότητα εμπάθυνας σε θέματα συμβουλευτικής με στόχο την αποκατάσταση της κοινωνικής λειτουργικότητας και την ενδυνάμωση ατόμου - οικογένειας.
- Ικανότητα εμπάθυνας σε στρατηγικές κοινοτικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ζωής της κοινότητας.
- Ικανότητα υλοποίησης Κοινωνικής Εργασίας με Ομάδα.

- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική Εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός και Διαχείριση Έργων, Παρεμβάσεων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η «Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία ΙΙΙ αποτελείται από:

Α) Την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ που πραγματοποιείται σε επιλεγμένες από το Τμήμα Κοινωνικές Υπηρεσίες /Οργανώσεις Πρακτικής Άσκησης.

Β) Την Εποπτεία ΙΙΙ που υποστηρίζει την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ και πραγματοποιείται σε εβδομαδιαία βάση από μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και επιστημονικούς συνεργάτες (Π.Δ. 407) ειδικότητας Κοινωνικού Λειτουργού. Η Εποπτεία είναι δίωρη ή τριώρη και ομαδική.

Η Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ αποκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/τριων με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο λειτουργίας των κοινωνικών οργανώσεων και κοινοτήτων. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να εστιάσουν σε θέματα μελέτης και επίλυσης προβλημάτων σε ατομική, οικογενειακή και ομαδική-κοινοτική βάση, να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που διέγνωσαν και να αξιολογήσουν τις παρεμβάσεις που εφάρμοσαν. Έχουν την ευκαιρία να εκπαιδευτούν στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Υποστηρίζονται από κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται στις Οργανώσεις και φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εποπτεύονται-καθοδηγούνται από επόπτη που αναλαμβάνει το ρόλο του εκπαιδευτή στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας.

Η Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία ΙΙΙ περιλαμβάνει την Πρακτική Άσκηση στην Οργάνωση (32ώρες ενασχόλησης με δραστηριότητες της Οργάνωσης) και την ομαδική εποπτεία

Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας ΙΙΙ είναι να υποστηρίξει τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες να αποκτήσουν επαγγελματική στάση, τεχνικές, δεξιότητες στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας και να αναπτύξουν την ικανότητα να παρεμβαίνουν διαμεθοδικά για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών του ατόμου, της ομάδας, της οικογένειας και της κοινότητας. Ειδικότερα επιδιώκεται οι φοιτητές/φοιτήτριες να αποκτήσουν:

- επαγγελματική στάση,
- τεχνικές, δεξιότητες στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας και
- ικανότητα να παρεμβαίνουν διαμεθοδικά για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών του ατόμου, της ομάδας, της οικογένειας και της κοινότητας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ● Πρόσωπο με πρόσωπο . Τοποθέτηση φοιτητή σε Οργάνωση (βιωματική μάθηση) ● Πρόσωπο με πρόσωπο. Ομαδική Εποπτεία (βιωματική μάθηση σε ομάδα) 		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ● Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών ● Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point ● Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class ● Χρήση διαδικτύου για πρόσβαση σε επιλεγμένες βάσεις δεδομένων και επιστημονικά περιοδικά 		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <tbody> <tr> <td data-bbox="533 1951 940 2016">Δραστηριότητα</td> <td data-bbox="940 1951 1279 2016">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου		

	Πρακτική Άσκηση	200
	Ομαδική εποπτεία	50
	Συγγραφή εκθέσεων	30
	Παρουσίαση εργασιών	30
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10
	Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων	30
	Ασκήσεις ατομικές/ομαδικές	30
	Αυτοτελής Μελέτη	40
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	420

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η παρουσία του φοιτητή είναι απαραίτητη και στα δύο μέρη (Πρακτική Άσκηση στην Οργάνωση και την ομαδική εβδομαδιαία εποπτεία). Αξιολογούνται από τον επόπτη μέσω συγκεκριμένου αξιολογητικού εντύπου που είναι προσβάσιμο στους φοιτητές τα παρακάτω κριτήρια (που το καθένα από αυτά έχει συγκεκριμένη ποσοστώση στη συνολική βαθμολογία):

- Η ποσοτική αλλά και η ποιοτική απόδοση του/της φοιτητή/φοιτήτριας και ο βαθμός που αξιοποίησε τις ευκαιρίες και τα ερεθίσματα που του/της έδωσε η συνολική εργαστηριακή εμπειρία.
 - Η συνειδητή προσπάθειά του/της για ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας με τα μέλη της ομάδας εποπτείας, το προσωπικό της Οργάνωσης και τους/τις εξυπηρετούμενους/εξυπηρετούμενες.
 - Ο βαθμός συμμετοχής του/της στην εργαστηριακή εμπειρία και η στάση συνέπειας, υπευθυνότητας και πρωτοβουλίας του/της.
 - Η ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων του/της φοιτητή/φοιτήτριας.
 - Η σταδιακή απόκτηση επαγγελματικής στάσης και η ευαισθητοποίηση σε θέματα αυτογνωσίας.
 - Η εμπρόθεσμη και ικανοποιητική ανταπόκριση του/της στις γραπτές εργασίες και στην παρουσίαση της δουλειάς του/της.
- Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας πραγματοποιείται ενδιάμεση αξιολόγηση (που περιλαμβάνει και αυτοαξιολόγηση του φοιτητή) καθώς και τελική αξιολόγηση. Απαιτούμενο ποσοστό παρακολούθησης 80%, ενώ για τον τελικό βαθμό του μαθήματος αξιολογούνται και τα δύο μέρη. Απαιτούμενη είναι η εκπλήρωση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών κριτηρίων, σύμφωνα με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα εκπαιδευτικά κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class.

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας πραγματοποιείται ενδιάμεση αξιολόγηση (που περιλαμβάνει και αυτοαξιολόγηση του φοιτητή) καθώς και τελική αξιολόγηση.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (επιμ.) (2014). Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος.
- Κανδυλάκη, Α. (2008). Η Συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία. Δεξιότητες και Τεχνικές. Αθήνα: Τόπος.
- Κανδυλάκη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αθήνα: Τόπος.
- Καραγκούνης Βασίλης (2008). Κοινωνική Εργασία και Τοπική Ανάπτυξη - ISBN: 978-960-6760-62-4.
- Chopody M. Jill, Teater Barbra (2020). Κοινωνική εργασία με ηλικιωμένα άτομα. Η προοπτική της ενεργού γήρανης. Επιστ. Επιμ. Κούτρα Κ. & Ράτσικα Ν. Εκδόσεις ΔΙΣΙΓΜΑ.
- Αρχοντάκη, Ζ. και Φιλίππου, Δ. (2003). 205 Βιωματικές Ασκήσεις για Εμπύχωση Ομάδων. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Γιωτάκος, Ο, Τσιλιάκου, Μ., Τσίτσικα, Α. & Τσουβέλας, Γ. (2014). Νέες μορφές κακοποίησης παιδιού και εφήβου. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.
- Collins, D., Jordan, C. & Coleman, H. (2017). Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια. Επιστ. Επιμ. Χ. Ασημόπουλος & Σ. Μαρτινάκη. Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.
- Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δημοπούλου -Λαγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία (2004). *Οδηγός Φροντίδας Ηλικιωμένων Γονιών*. Αθήνα: Mendor.

Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2005). *Δίκτυα κοινωνικής προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες*. Αθήνα: Κριτική.

Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Σπανδάγου, Η. (2011). *Εκπαίδευση και τύφλωση*. Συλλογικό. Αθήνα: Πεδίο.

Ζώνιου-Σιδέρη, Α., Ντεροπούλου-Ντέρου, Ε. & Βλάχου-Μπαλαφούτη, Α. (Επιμ.) (2012).

Αναπηρία και εκπαιδευτική πολιτική. Κριτική Προσέγγιση της ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης. Συλλογικό έργο. Αθήνα: Πεδίο.

Θέμελη, Ο. (2014). *Τα παιδιά καταθέτει. Η δικανική εξέταση ανήλικων μαρτύρων, θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης*. Αθήνα: Τόπος.

Hawkins, P. & Shohet, R. (2009). *Η εποπτεία στα επαγγέλματα θεραπείας και πρόνοιας*. Αθήνα: University Studio Press.

Καβουνίδη, Τ. (1996). *Ηλικιωμένοι και άτυπα δίκτυα βοήθειας: Η κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών ανάμεσα στις γενιές στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.)*. Γήρανση και Κοινωνία: Πρακτικά Πανελληνίου συνεδρίου Ε.Κ.Κ.Ε. Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε

Καλατζή, Α., Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Βλάχου, Α. (1996). *Προκαταλήψεις και στερεότυπα*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης.

Κανδυλάκη, Α. (2000). *Η συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία*. Αθήνα: Συμυρνωτάκης

Καραγιάννη, Γ. (2017). *Η αναπηρία στην Ελλάδα της κρίσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Καραγκούνης, Β. (2008). *Κοινοτική εργασία και τοπική ανάπτυξη*. Αθήνα: Τόπος.

Καστοριάδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009). *Κοινωνική Εργασία με Ομάδες*. Αθήνα: Έλλην-Γ. Πατρίκος & ΣΙΑ Ε.Ε..

Κουντή-Χρονοπούλου, Κ., Τζεδάκη, Μ. & Πασσά, Μ. (Επιμ.) (2015). *Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην ψυχιατρική θεραπευτική. Α Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιγινήτειο Νοσοκομείο*. Συλλογικό Έργο. Συντονιστής Γ. Παπαδημητρίου. Αθήνα: Παρισιάνου.

Μαρτινάκη, Σ. & Μπουρίκος, Δ. (2014). *Κοινωνική Εργασία και Ψυχική Υγεία*. Αθήνα: Βήτα.

Marwedel, U. (2009). *Γεροντολογία & Γεροντοψυχιατρική*. Αθήνα: Ίων.

Moore, D. (2011). *Εκπαίδευση και κόφωση*. Επιμ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη & Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου. Αθήνα: Πεδίο.

Μουσιδής, Α., Ανθοπούλου, Θ. & Ντύκεν, Μ.Ν., (2002). *Οι ηλικιωμένοι στον αγροτικό χώρο*. Αθήνα: Gutenberg.

Oliver, M. (2009). *Understanding Disability –From Theory to Practice (2nd Edn)*. Basingstoke: Macmillan.

Παπαδοπούλου-Κατσορίδου, Χ. (1999). *Κοινωνική Εργασία με Ομάδες*. Αθήνα: Έλλην Παναγιωτόπουλος, Χ.

(2016). *Κοινωνική Εργασία και Σχολείο*. Αθήνα: Μαρία Παρίκου & ΣΙΑ ΕΠΕ.

Παπαδάτος, Γ. (2010). *Ναρκοτικά και εφηβεία. Κοινωνικά και ψυχολογικά αίτια. Προγράμματα πρόληψης*.

Παιδαγωγική αντιμετώπιση. Νομοθεσιακή αντιμετώπιση. Αθήνα: Gutenberg.

Πιτσελά, Α. (2013). *Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανήλικων*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Πουλόπουλος, Χ. & Τιμπουκλή, Α. (2016). *Δυναμική των ομάδων και αλλαγή στους οργανισμούς*. Αθήνα: Τόπος.

Πουλόπουλος, Χ. (2011). *Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις. Οι κοινότητες της αλλαγής*. Αθήνα: Τόπος

Σαχατζίδου, Ε.Α. (2011). *Η ομάδα ως μέθοδος και εργαλείο της κοινωνικής εργασίας*. Αθήνα

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Κοινωνική Εργασία

Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών

Social Work

European Social Work

Community practice

British Journal of Social Work

Child & Family Social Work